

JOK 3/2005

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE 2006

Härmed kallas till Järvafältets Ornitologiska Klubbs årsmöte för år 2006.

Tid: 2006-02-07, kl. 19:00

Lokal: Naturskolan, Väsby gård

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar får vi följa med på en odysse genom **Indiska Oceanen** från varma Mauritius och Réunion i norr till betydligt kylslagnare Kerguelen i söder.

Ciceron denna kväll är **Hans Jörnvall**, JOKs troligen allra största globetrotter. Han kommer att guida oss i en mycket speciell natur med udda endemiska fåglar, men även talrika arter, såsom kungspingviner i jättelika kolonier."

Efter årsmötesförhandlingar och bildvisning bjuder klubben på fika med dopp.

§§§§§§§§§§§§

FÖRSLAG TILL ÄNDRING AV STADGAR FÖR JÄRVAFÄLTETS ORNITOLOGISKA KLUBB - Att behandlas dels vid årsmötet den 7:e februari, dels vid föreningsmötet den 7:e mars

Nuvarande inledning:

Stadgar för Järvafältets Ornitologiska Klubb

Antagna vid ordinarie årsmöte den 3 februari 1998 samt vid föreningsmöte den 3 mars 1998.

Ny inledning:

Stadgar för Järvafältets Ornitologiska Klubb

Antagna vid ordinarie årsmöte den 3 februari 1998 samt vid föreningsmöte den 3 mars 1998.

Förändring av §3 antaget vid ordinarie årsmöte den 7 februari 2006 samt vid föreningsmöte den 7 mars 2006.

Nuvarande lydelse av §3:

§3 Medlem som ej har betalat årsavgiften under två på varandra följande år anses ha utträtt ur klubben.

Medlem som uppenbart motverkar föreningens syften eller skadar föreningens anseende kan uteslutas ur klubben efter styrelsebeslut.

Den berörda medlemmen skall ges tillfälle att yttra sig innan beslut fattas. Beslut om uteslutning skall motiveras skriftligen och protokollföras samt skriftligen meddelas den uteslutne medlemmen.

Ny lydelse av §3:

§3 Medlem som ej har betalat årsavgiften efter en skriftlig påminnelse anses ha utträtt ur klubben.

Medlem som uppenbart motverkar föreningens syften eller skadar föreningens anseende kan uteslutas ur klubben efter styrelsebeslut.

Den berörda medlemmen skall ges tillfälle att yttra sig innan beslut fattas. Beslut om uteslutning skall motiveras skriftligen och protokollföras samt skriftligen meddelas den uteslutne medlemmen.

§§§§§§§§§§§§

JOK fyller 45 år !

och det skall vi naturligtvis fira.

Alla JOKare inbjudes härmed till en grandios jubileumsfest med diverse muntrationer på Helenas Café vid Bögs gård lördagen den 4 februari 2005 kl 19.00.

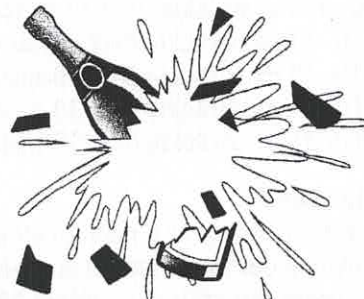
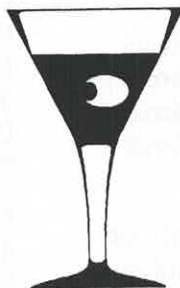
Klubben subventionerar bl a lokal, serveringspersonal och en del av maten vilket innebär att du endast betalar 250 kr för välkomstdrink, en trerätters middag, underhållning samt muntert umgänge i bästa JOK-anda!

Måltidsdrycker och det bästa festhumöret tar du med dig själv.

Klädsel: Anständig

Du anmäler dig genom att sätta in 250 kr på JOKs postgirokonto 58 01 32 -9 senast den 31 december. Glöm inte att skriva "JOK 45 år" samt ditt namn på talongen !

**Hjärtligt välkommen !
JOKs Jubileumskommitté.**

FANTASTISKT HÖSTSTRÄCK ÖVER NORRA JÄRVA

Under hösten 2005 bjöds vi på en rekordstor mängd sträckande fåglar över norra Järvafältet. JOKs sträckbevakning genomfördes i likhet med tidigare höstar främst vid Älgkärrstippen, 30-meterskärret och Fornborgsberget.

Nya **imponerande sträckrekord** noterades för såväl flera arter rovfåglar som för bl a tranor och bo- och bergfinkar.

I följande sammanställning över de mycket trevliga och ovanligt höga sträcksiffrorna har givetvis dubbelräkningar försökt undvikas. Fåglar som t ex passerat Fornborgsberget och 30-meterskärret har naturligtvis bara räknats en gång.

Blå kärrhök

Under hösten observerades **ca 60 st** sträckande blå kärrhökar över norra Järvafältet, vilket utgör nytt rekord för området. Tidigare bästa noteringar är 40 st år 2004, 36 st år 2003 samt 23 st sträckande blå kärrhökar år 2001.

Stäpphök

Den 5-6/9 observerades en nästan adult hane stäpphök från Fornborgsberget.

Utgör **2:a fyndet** av arten på Järvafältet.

Fynd nr 1 noterades vid Säbysjön 2003.

Sparvhök

Aldrig tidigare har så många sparvhökar setts passera över Järvafältet som under hösten 2005. Sträckräkningen startade den 7/9 och under just denna dag sträckte 32 st sparvhökar över Fornborgsberget.

Störst antal sträckande noterades den 1/10 då **114 st** passerade över 30-meterskärret, vilket bör vara nytt dagsrekord.

Totalt sträckte under hösten **minst 750 st sparvhökar** över norra Järvafältet. Ett minst sagt imponerande antal.

Sträckdagar med > 40 sträckande sparvhökar:

30/9- 57 ex. sträckte över Fornborgsberget.
5/10- 61 ex. sträckte över 30-meterskärret.
9/10- 47 ex. sträckte över 30-meterskärret.
10/10- 53 ex. sträckte över Fornborgsberget.
12/10- 40 ex. sträckte över 30-meterskärret.
13/10- 44 ex. sträckte över 30-meterskärret.
14/10- 41 ex. sträckte över 30-meterskärret.

Ormvråk

Även för ormvråkar noterades ett rekordartat sträck och det totala antalet som sågs sträcka över norra Järvafältet var **minst 755 st**.

Den 4/10 sträckte 230 ormvråkar över 30-meterskärret, vilket är Järvafältets högsta dagssumma och den näst högsta dagssumma som noterats i Uppland. Landskapets högsta dagssumma noterades samma dag (4/10 -05) vid Hjälsaviken, då 277 ormvråkar passerade där.

Sträckdagar med > 50 sträckande ormvråkar:

30/9 56 ex. sträckte Fornborgsberget.
4/10 230 ex. sträckte över 30-meterskärret.
5/10 71 ex. sträckte 30-meterskärret.
15/10 61 ex. över Fornborgsberget.

Även under **våren 2005** sågs ovanligt många ormvråkar passera över norra Järvafältet.

21/3 64 ex. sträckte över 30-meterskärret.
22/3 146 ex. sträckte över 30-meterskärret.
23/3 56 ex. sträckte 30-meterskärret.

Aftonfalk

Under hösten noterades **fynd nr 2 och 3** av aftonfalk på Järvafältet.

Fynd nr 1 av aftonfalk (adult hane) noterades vid Säby strandäng den 17/5 1992.

Höstens båda aftonfalkar sågs från 30-meterskärret.

Den förste var en adult hane som sträckte förbi den 30/8.

Den andra aftonfalken var en ungfågel som under ca 30 minuter den 8/9 jagade sländor tillsammans med lärkfalkar över södra delen av Säbysjön.

Stenfalk

Denna höst bjöd på ett större antal sträckande stenfalkar över norra Järvafältet än någonsin tidigare.

Under perioden 28/8 - 10/10 observerades 30 st stenfalkar över vårt område.

Under våren 2005 observerades dessutom 7 st sträckande stenfalkar.

För att få en uppfattning över hur fantastiskt många stenfalkar som sågs under år 2005 redovisas antalet observationer av arten för varje år under 2000-talet:

2000- 6 ex, 2001- 6 ex, 2002- 4 ex, 2003- 8 ex, 2004- 10 ex. vilket då var det största antal som observerats under ett år.

Under rekordåret 2005 passerade totalt 37 st stenfalkar över norra Järvafältet.

Pilgrimsfalk

Arten har under de senaste decennierna uppvisat en mycket positiv utveckling i vårt land, främst på ett omfattande och lyckat räddningsarbete, vilket medfört att allt fler pilgrimsfalkar även observeras på t ex Järvafältet. Under hösten 2005 rapporterades **rekordmånga observationer av pilgrimsfalkar** och mellan 20/8 - 10/10 observerades 18 st sträckande över "vårt" område.

Under våren sågs 5 st "pillar" vilket resulterade i att det **under år 2005 observerades totalt 23 st pilgrimsfalkar**. Detta mer än fördubblar det tidigare årsrekordet för arten. År 2004 bjöd på 11 st pilgrimsfalkar, vilket då angavs som det största antalet fynd av arten i sk modern tid.

Trana

Den 15/10 sträckte **1 130 st tranor** över 30-meterskärret. Av dessa passerade 942 st under 20 minuter.

Det stora antalet innebär ett **nytt sträckrekord för tranor** över området.

Tidigare högsta notering under en dag är 800 st tranor, vilket noterades åren 2003 och 2004.

Bo- och bergfink

Under fredagen 30/9 upplevdes ett extremt kraftigt sträck av bo- och bergfinkar över 30-meterskärret. Sträcket pågick från ca kl 08:00, då dimman lättat, och fram till ca kl 16:45. Sträcket var som intensivast mitt på dagen och totalt räknades denna dag **43 730 st sträckande bo- och bergfinkar över 30-meterskärret. Nytt rekord!**

Det tidigare rekordet med 18 420 ex, som vi nog trodde var oslagbart, noterades den 6/10 2001.

Bra sträckdagar för finkar noterades även den 1/10 då **14 700 st** sträckte över 30-meterskärret samt sannolikt även den 22/9, då finkar konstaterades sträcka under hela dagen.

Tyvärr genomfördes ingen sträckräkning denna dag.

Den 26 augusti 2005 klockan 12:45

Strax söder om broarna i nordvästra Ravalen, där jag brukar gå nästan dagligen.

Ett torrt smackande lockläte hörs, tillräckligt annorlunda för att jag ska stanna upp och fundera på vad det kan vara. Efter en stund hittar jag en sångare, längst ner bland klen vass och örter, med ett distinkt vitt hjässband, något gulare framme vid näbben.

Vattensångare?.... Pulsen stiger till 180.....

Jag ser fågeln till och från i ca fem till tio minuter. När jag tycker mig ha hängt in alla detaljer beger jag mig till bilen och fågelboken. Det mesta stämmer bra med **en ung (1k) vattensångare**.

Snabbt tillbaka till strandkanten..... fågeln är borta, jag lockar, eftersöker fram till klockan 15:00, men den är inte kvar.

Förutom hjässband var fågeln väldigt annorlunda, grundfärg ljus beige gulockra, med mörkt chokladbruna fläckar på täckarna. Dom ljusa ryggbanden, typ rödstrupig piplärka, som är så tydliga på 1k vattensångare i fågelguiden, ser jag inte.

Nuförtiden finns det ju mängder av bilder på nätet, Club 300/Galleriet/Vattensångare, också den utan vita ryggband. Jämför gärna med bilden i "Fågelguiden".

Kommande dagar bollade jag observationen med flera JOK:are. Göran Frisk erbjöd mig att

få se på Riksmuseets skinsamling av vatten- och sävsångare. Naturligtvis fick JOK-bladets redaktör följa med, och där fanns fågeln igen, fast från många generationer tidigare. Tack Göran, oerhört spännande och mycket lärorikt!

Men! Varför larmade jag då inte ut vattensångaren när jag hittade den? För det första var det där med ryggbanden. För det andra så försvann fågeln. För det tredje så skådar jag väldigt mycket i det här området och har fått bra relationer med de boende. Här står de i kö för att låna ut båtar när bruna kärrhökar ska ringmärkas.

Men det som vägde allra tyngst var att några, av dom som jag brukar ringa när det hettar till, var på Jan-Olov "Hedis" Hedins begravning.

Naturligtvis såg jag mycket fler detaljer på fågeln, men Sveriges Ornitologiska Förenings RK ska väl också ha något att klura över i mörka vinterdagar.

Mats Weiland

Vattensångare har hittills observerats 22 gånger i Sverige. Ravalenfågeln ej inräknad. Samtliga godkända fynd har gjorts i de allra sydligaste landskapen. Senaste fyndet är en ringmärkt fågel i Falsterbo 2000.07.25/Red.

BARKARBYFÄLTETS UTBYGGNAD

I slutet av september presenterade Järfälla kommun en sk "Fördjupad översiktsplan för Barkarbyfältet", vilken ger en något mer detaljrik beskrivning än tidigare över Barkarbyfältets kommande utbyggnad.

JOK har i samband med tidigare presentationer, vid olika planeringsstegen för det aktuella området, besvarat flera remisser. JOKs önskemål har i princip varit att Barkarbyfältet skulle lämnas orört eftersom detta tveklöst är det mest gynnsamma för områdets fågelfauna.

En sådan sk nollvision, gällande för Barkarbyfältets utveckling, anses av Järfälla kommun numera som rent hypotetisk.

JOK insåg givetvis i ett mycket tidigt skede att det skulle vara otroligt svårt och i princip omöjligt att förhindra bebyggelse på Barkarbyfältet. Därför har JOK m fl föreningar valt att vid flera tillfällen tidigare lämna in förslag/önskemål beträffande utbyggnadens omfattning, utförande och placering. För JOKs del var det dessutom givetvis ytterst angeläget att på alla sätt försöka värna om det närbelägna naturreservatet.

Tyvärr upplever inte undertecknad att vare sig vårt arbete, eller t ex Naturskyddsföreningens, hittills inneburit några förändringar i kommunens planeringen av Barkarbyfältet som kan anses vara till nytta för naturen i området.

JOK har trots uteblivna framgångar ändå, i samråd med Naturskyddsföreningarna i Järfälla och Stockholm samt Föreningen Rädda Järvafältet, redovisat våra synpunkter i ett remissvar på den fördjupade översiktsplanen.

Även JOKs ungdomsgrupp "Xenus" har i brev framfört sina synpunkter, vilka naturligtvis stämmer helt överens med klubbens, till Järfälla kommun.

Mycket störande i den nu aktuella planen är den bebyggelse, några villakvarter, som placerats ute på gräsfältet alldeles öster om Ålsta backe. Denna bebyggelse, formad likt en tarm som

sticker ut i riktning norrut mot 30-metersparkeringen, kommer att nå fram ungefär till brandkårens övningsområde och bör därför bli synlig från t ex 30-metersparkeringen.

Vi önskar dessutom, som vi gjort så många förr, att **Hästa klack och Åkerbydalen skall bli naturreservat.**

Utbyggnaden av Barkarbystaden planeras ske i etapper och då "staden" är komplett skall det finnas plats för 4 000-5 000 bostäder och 6 000 arbetsplatser här.

Totalt beräknas det att ca 10 000 människor kommer att bo i den nya "staden".

Följande tidplanen redovisas i den "Fördjupade översiktsplanen":

Ettapp 1, år 2005-2008:

Ca 800 bostäder byggs i Kyrkbyn och Flottiljområdet.

En avveckling av flyget bör påbörjas.

Ettapp 2, år 2009-2012:

Ca 1 300 bostäder byggs bl a på flygfältets del närmast gamla Enköpingsvägen fram till kyrkan.

Ca 35 000 kvm för verksamheter, som t ex kontor, byggs närmast E18.

För att kunna bygga vid kyrkan måste flygverksamheten vara avvecklad.

Under denna period skall en ny vägbro, som skall ersätta den gamla Barkarbybron, byggas.

Ettapp 3, år 2013-2016:

Ca 1 300 bostäder byggs ute på fältet mellan Barkarby kyrkby och Ålsta.

Ettapp 4, år 2017-2020:

Ca 1 600 bostäder byggs mellan Norrviksvägen och naturreservatet.

Järvafältets naturreservat drabbas inte så att säga direkt av den nya bebyggelsen, men delar av områdets naturvärden kan förloras genom att bebyggelse placeras så nära reservatsgränserna.

BARKARBY FLYGFÄLT - en mycket kort historik

Flygverksamheten i Barkarby startade på Hägers-talunds flygfält/Barkarby flygstation år 1913.

Under första världskriget anlades ett militär-flygfält här och fram till 1936, då Bromma flygfält var färdigställt, nyttjades Barkarby för både militära och civila flygningar.

Flygflottiljen (F8) upphörde som flygbas 1974.

I dag används flygfältet av sportflyg och utgör **för närvarande Sveriges äldsta, fortfarande aktiva flygplats.**

Tyvärr, för såväl flygare som fåglar och ornitologer, kommer med allra största sannolikhet Barkarby flygfält aldrig att få fira sitt 100 års jubileum - år 2013.

TÄNKVÄRT UTTALANDE FRÅN ANDRA SIDAN "PÖLEN"

Under rubriken "Möte med en legend" berättade "Vår Fågelvärld" (6/2005) om den amerikanske skådaren och författaren **Kenn Kaufman**.

För flera av oss är Kenn Kaufman känd för sin bok *Kingbird Highway* i vilken han berättar om sitt s k stora år (1973), då han som 19-åring försökte och lyckades sätta nytt rekord i antal arter sedda på ett år i Nordamerika. Det nya rekordet blev 671 arter.

Den nu drygt 50-årige Kenn Kaufman, som besökte bivråkens dag i Falsterbo den 28/8 2005, ägnar sig numera åt att föreläsa om fåglar, vara reseledare samt skriva böcker, artiklar om fåglar och natur- och miljövard.

Arbetet med att sprida kunskap om natur, ekosystem och miljövard har genom åren stadigt intensifierats för Kenn Kaufman.

Omkring 1990 förändrade han sin ornitologiska verksamhet. Vid den tidpunkten insåg Kaufman att ornitologerna var alldeles för få för att kunna påverka politiker och dessutom klara av att göra allmänheten medveten om de naturmiljöer som försvinner/förstörs genom exploatering.

I en intervju i en nordamerikansk miljötidning (maj 2005) uttalade han sig på följande något drastiska sätt:

"Jag kom till slutsatsen att vi inte behöver fler seriösa skådare som kan diskutera ruggningssekvensen hos treåriga *Larus thayeri*. I stället behövs många fler människor som kanske sett en *gul skogssångare* och som begriper att det finns ett samband mellan denna vackra fågel och dess behov av sin miljö."

Ganska kärva ord för de flesta av oss som helst av allt vill ägna all vår fritid till att skåda mängder med fåglar.

Att studera utbyggnadsplaner och via remiss-svar m m försöka påverka politiker är inte ett alldeles enkelt och inte heller så särskilt roligt arbete. (OBS! Redaktör'ns åsikt).

För att försöka rädda naturmiljöer undan storstadens tryck, som t ex de delar av Järvafältet vilka fortfarande bjuder på skyddsvärd natur inkluderande en intressant fågelfauna, kommer tyvärr även framtiden att kräva "skrivarbeten" som i sin tur medför mindre tid för skådning.

UNDERHÅLL AV SÄBYSJÖNS VÅTMARKER

Under hösten genomförde Järfälla kommun underhåll med "fräsningsmaskiner" vid Säby strandäng och 30-meterskärret.

På Säby strandäng slogs/hackades allt gräs bort inne på strandängen. En del hög och oönskad vegetation lämnades tyvärr kvar närmast den s k blå bården, men en förhoppning är att vi tillsammans kan lia bort det mesta av detta i samband med att vi vassröjer strandängens öar.

Vid 30-meterskärret frästes en yta norr om utsiktsplattformen och fram till Igelbäckens huvudfåra.

Järfälla kommun har hittills hyrt in specialmaskiner för fräsningsarbeten vid Säbysjöns våtmarker, och då främst vid Säby strandäng, vart annat år sedan mitten av 1990-talet.

2005 års arbete har kommunen i samråd med JOK valt att genomföra i en mindre omfattning, ungefär hälften av vad som brukar vara normalt. Vi räknar dock med att tillgängliga pengar kommer att fördelas så att maskinerna kan förväntas besöka bl a Säby strandäng redan hösten 2006.

Enligt denna modell hoppas vi på att kommunen så småningom lägger in våtmarksunderhållet vid Säbysjön som en årlig aktivitet.

Som det nu är måste tjänstemännen äska pengar av politikerna för varje insats och detta dessutom ett par år innan arbetet skall utföras eftersom kommunen arbetar med tvåårsbudget. Detta förhållande har av undertecknad genom åren upplevts som en aning "chansartat", eftersom det alltid finns en viss oro för att någon missar att i tid äska om våtmarkspengarna. Den stora omsättningen på kommunekologer i Järfälla kommun har inte precis underlättat att få en stabilitet då det bl a gäller att äska om pengar för önskade naturvårdsinsatser.

Ytterligare en risk för missade naturvårds-pengar finns ju alltid om den politiska majoriteten i Järfälla kommun, som ju kan förändras redan hösten 2006, avstår från att satsa på Säbysjöns våtmarker.

Hittills har dock all oro visat sig vara helt obefogad, vilket naturligtvis är mycket glädjande, och vi och våra våtmarksfåglar hoppas givetvis att denna goda trend består.

INBJUDAN TILL NATURVÅRDSARBETE PÅ SÄBY STRANDÄNG - den 11/2 2006

JOKs strävan är att försöka fortsätta med att ansvara för att öarna utanför Säby strandäng är i så bra skick som möjligt för den häckande fågelfaunan i detta område. Även denna vinter består vårt arbete att röja bort vass m m så att vi skapar lämpliga boytor för den skrattmåskoloni, en av landets 5-10 största, som numera häckar ute på öarna.

Om vi lyckas behålla skrattmåskolonin vid strandängen bidrar detta också starkt till att många andra arter väljer att häcka och rasta vid södra delen av Säbysjön.

För att kunna genomföra den årliga naturvårdsinsatsen med vassröjningen är det naturligtvis ett önskemål att så många som möjligt ställer upp. Ju fler vi blir ju bättre resultat får vi. Och detta med mindre arbete per "skalle".

Uppslutningen har under de åtta år som JOK hittills vassröjt varit imponerande stort och förhoppningsvis består denna ytterst positiva trend.

JOKs ambitiösa och framgångsrika arbete vid Säby strandäng utgör sannolikt en viktig faktor till att Järfälla kommun avsätter pengar till nödvändiga maskinarbeten vid strandängen.

JOK kommer som vanligt att låna liar från Järfälla och Sollentuna kommun.

För att vi skall kunna genomföra arbetet ute på öarna är det naturligtvis viktigt att isförhållandet är sådant så att ingen drabbas av ofrivilligt bad.

Information och påminnelse om naturvårdsdagen på Säby strandäng kommer, då den "stora dagen" närmar sig, givetvis att presenteras på JOKs hemsida - "Anslagstavlan".

**Väl mött på Säby strandäng
lördagen den 11/2 2006.**

**Arbetena startar kl 9 och beräknas
pågå fram till ca kl 14.**

PS 1: Det är ytterst värdefullt att även du, som endast har möjlighet att medverka under en kortare del av dagen, ändå försöker hinna med en tur ner till strandängen.

Vi behöver vara så många som möjligt så att vi kan bytas av vid redskapen. En arbetsinsats på någon timme utgör även detta ett värdefullt bidrag till att göra strandängen i bra skick.

PS 2: JOK bjuder som vanligt på korv som vi tillsammans grillar över öppen eld.

Frågor angående vassröjningen kan ställas till Olle Bernard 580 37 257, 070 340 5883.

EXTRA RÖJNINGSARBETEN VID SÄBY STRANDÄNG

Även under denna vinter kommer JOK att försöka genomföra "extra" vassröjningsdagar vid Säby strandäng.

Med dessa insatser, som utgör komplettering till den stora vassröjningsdagen (11/2), vill vi försöka säkra upp så att vi klarar av att röja öarna.

Får vi stark kyla, och därmed säkra isar redan under december-januari, kommer vi att uppmäna till extra vassröjning snarast möjligt.

Information och inbjudan till dessa extra arbetsdagar presenteras på JOKs hemsida "Anslagstavlan".

Är du intresserad av och har möjlighet till att medverka vid dessa extra röjningsdagar får du gärna kontakta Olle B (580 37 257) för ytterligare information angående tidpunkt o s v.

Hur många fågeltorn tror du att det finns i Stockholms län (AB-län)?

Ta några djupa andetag och gör en gissning på hur många fågeltorn du tror att det fanns i Stockholms län hösten 2005. Rätt svar finner du på sida 10.

JOKs FÅGELMATNINGAR, SÖDER OM SÄBYSJÖN OCH VID FÄBODA

Under november startade JOKs traditionella fågelmatning söder om Säbysjön. Det är 13:e vintern som JOK arrangerar och bekostar denna numera mycket välkända fågelmatning, belägen nära stigen till Säbysjöns fågeltorn.

JOK har inför vintern 2005-06 dessutom valt att utöka med en **ny fågelmatning** enligt ungefär samma omfattning som vid södra Säbysjön. Den nya matningen är placerad i **närheten av parkeringen öster om Fäboda gård**. En av de sk målarterna vid den nya matningen är **gråspett**, eftersom en sådan upptäcktes i närheten av Fäboda gård i slutet av februari 2003. Med den nya matningen, som inkluderar talg- uppsättning, hoppas vi givetvis på ett återbesök.

JOK avsätter 1500-2000 kr av klubbkassan till vinterns fågelmatningar, vilket i stort täcker kostnaden för den mängd av solrosfrö som beräknas gå åt.

Även denna vinter är det naturligtvis värdefullt för de övervintrande fåglarna om du som känner för, och har möjlighet, kompletterar JOKs matningar med t ex talg, bröd, frukt, nötter, russin, ostrester o s v.

Vill du fylla på fröautomaterna går naturligtvis detta också mycket bra.

Med generösa insatser höjs givetvis fågelrestaurangernas kvalitet och popularitet.

I likhet med föregående vinter kommer JOK att via skyltning informera om att det är vår klubb som ansvarar och bekostar aktuella matningar.

Vid de båda matningarna planeras dessutom att sätta upp inplastade planscher med bilder av de fåglar som kan tänkas besöka våra matningar.

Har du tips, idéer etc angående JOKs fågelmatningar är du mycket välkommen att kontakta Olle B, tel: 580 37 257.

FÅGELRESTAURANGEN

Alldeles intill 30-metersparkeringen har en sk fågelrestaurang anordnats av Järfälla kommun i samarbete med JOK.

I slutet av maj såddes den för ändamålet avsatta ytan med bl a solrosor samt flera sädes- och ärt-sorter.

Under senare delen av sommaren pryddes fältet av en stor mängd med vackert blommande solrosor. Tyvärr tvingades vi då konstatera att folk plockade med sig solrosor, men efter att kommunen skyltat upp och förklarat syftet med planteringen upphörde i princip "tjuvplockningen".

Hur mottog då fåglarna den nya restaurangen? Den art som flitigast gästade restaurangen var grönfink och under september - oktober uppehöll sig en rejält stor flock med grönfinkar här. Störst antal noterades i mitten av oktober då ca 500 st grönfinkar dagligen provianterade vid restaurangen.

Övriga arter som sågs vid fågelrestaurangen var bl a gulsparvar, steglitsar, bo- och bergfinkar.

Den stora mängden småfåglar, som nyttjade restaurangen under hösten, utgjorde ett attraktivt "jaktmål" för områdets sparvhökar.

Markytan på det sådda fältet har bearbetats flitigt av sorkar/möss vilka snabbt hade upptäckt och tagit del av de frön som erbjöds. Mössen/sorkarna medförde i sin tur att rovfåglar som t ex blå kärrhök och fjällvråk valde att jaga över området.

Sannolikt har även områdets häckande kattugglor nattetid sökt sig till restaurangen för att jaga möss/sorkar.

I slutet av november, då ca 200 st gulsparvar nyttjade fågelrestaurangen, fanns fortfarande en stor mängd säd med frön kvar i axen och en förhoppning är att dessa frön kommer att utgöra ett värdefullt kosttillskott för områdets småfåglar under åtminstone en del av innevarande vinter.

FÅGELRAPPORT 2005

Arbetet med "Fågelrapporten 2005" för norra Järvafältet pågår.

Har du möjligen några intressanta observationer som ännu inte skrivits in på "Svalan", eller som du har skrivit in en tid efter det att observationen gjorts, är det värdefullt om du meddelar detta snarast till Olle B tel 08-580 37 257.

Så här många fågeltorn finns det i Stockholms län

Rätt svar är att det under hösten 2005 fanns **15 st fågeltorn i Stockholms län** (AB-län). I denna summa ingår inga plattformar som t ex den i norra delen av 30-meterskäret.

Den allmänna reaktionen, åtminstone gäller detta för undertecknad, bör väl vara att antalet fågeltorn i ett så stort område som Stockholms län tycks vara alldeles för litet.

Förteckning över lokaler med fågeltorn i Stockholms län hösten 2005.

Angarnsjöängen Vallentuna kommun
Brosjön Norrtälje kommun
Broviken Upplands-Bro kommun
Getaren Botkyrka kommun
Lina Södertälje kommun
Lissmasjön Huddinge kommun
Menhammarsviken Ekerö kommun
Sandemar Haninge kommun

För att det skall byggas fler fågeltorn krävs, förutom att någon bygger och bekostar tornen, givetvis att det upptäcks eller skapas anständigt goda fågellokaler (främst vid sjöar och våtmarker), där de nya tornen kan placeras.

En förhoppning är därför att det upptäcks och skapas åtskilligt fler goda fågellokaler i länet, så att det finns anledning att rejält öka på det tämligen låga antalet med fågeltorn.

Simsjön Södertälje kommun
Skutans viltvatten Haninge kommun
Svartsjövik Ekerö kommun
Säbysjön Järfälla kommun
Tibbleviken Upplands-Bro kommun
Ågestasjön Huddinge kommun
Östra Styran Nynäshamn kommun
(Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län).

JOKs FÖRSTA MEDLEMSTIDNING - EN ÅTERBLICK

Under hösten fick JOK-bladets nuvarande redaktör för första gången tillgång till klubbens allra första nummer av klubbens medlemstidning som utkom 1961, d v s samma år som JOK bildades.

Med stor spänning öppnade undertecknad JOKs första medlemstidning "**JÄRVAFÄLTETS FÅGELBLAD**" -årgång 1, nr 1- tryckt enligt typ sten-cilering, vilket utgjorde en föregångare till alla moderna kopieringsvarianter.

Vad var då mest intressant och aktuellt för en Järvaskådare på den tiden?

En aning förvånad blev jag då det visade sig att 25 av tidningens 32 sidor (A6-format) innehöll en mycket seriös och ingående artikel om havssulans flygteknik. Såväl sträckflykt, landningar, starter och vertikala dykningar samt vinguppbyggnad beskrevs ingående under rubriken "Flygning för nytta och nöje", av John Barlee.

Jag hade i min enkelspårrighet nog tänkt mig att klubbens allra första medlemstidning till största delen skulle behandla Järvafältets fåglar. Men JOK kunde uppenbart överraska redan på den tiden.

Eller var det kanske så enkelt att JOK planerade en resa till Varanger eller någon lämplig lokal för att studera just havssulor.

JOKs förste ordförande "Robban" Franzén kommer kanske med en djupdykande förklaring redan i nästa JOK-blad.

Resterande del av premiärtidningen ägnades emellertid åt Järvafältets fåglar.

Här redovisades bl a återfynd av fåglar, som ringmärkts på Järvafältet åren 1948-49, sammanställt av K-E Fridzén.

Bland intressanta återfynd fanns:

Taltrast

Ringmärkt vid Säbysjöns nordspets 1948.06.24 och återfunnen i Belgien 1950.10.19.

Tornfalk

Ringmärkt vid Hästa 1949.06.18 och återfunnen i Tjeckoslovakien 1949.10.16.

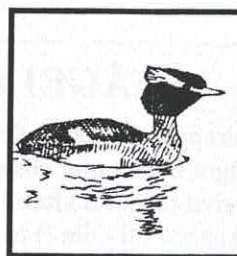
Ormvråk

Ringmärkt vid Husby 1949.06.18 och återfunnen död i Frankrike 1950.10.21.

Ringmärkt vid Husby 1949.06.18 och skjuten på Lolland, Danmark 1949.10.09.

Tofsvipa

Ringmärkt vid Ärvinge 1948.05.29 och återfunnen död i Frankrike i slutet av vintern 1954-55.

JOKs första klubbdekal, ritad då klubben bildades 1961. Nuvarande "JOK-dopping" ritades av "Matte" Weiland i början av 1990-talet.

Är norra Järvafältet Sveriges bästa inlandslokal för taigasångare?

Taigasångare är en art som normalt endast upptäcks på öar, med begränsat stora trädungar och buskage att leta i, utanför Sveriges östkust. Då taigasångarna sträcker vidare västerut upplukas dessa små gröna smaragder av stora skogar och blir därmed enormt svårfunna.

På norra Järvafältet, trots att området omfattar relativt stora arealer skog, har i och med årets fynd i 30-meterskärret (11/9) hittills fyra stycken taigasångare upptäckts.

Att så många fynd noterats i vårt område upplevs mycket märkligt, men givetvis kraftigt positivt och inte minst ett tecken på att det finns en god tillgång på alerta skådare i området

Samtliga 4 fynd av taigasångare på Järvafältet:

2000.09.30 1 ex. rastade i 30-meterskärret.
2000.10.01 1 ex. Barkarby kyrkby.
2003.09.17 1 ex. rastade Viby gårds dammar.
2005.09.11 1 ex. rastade i 30-meterskärret.

STÄNDIG BOSTADSBRIST

JOK-bladet har vid åtskilliga tillfällen informerat om den bostadsbrist som konstant tycks råda hos våra hålhäckande småfåglar.

JOK har därför genom åren satt upp åtskilliga hundra småfågelholkar på norra Järvafältet, vilket inneburit en god förstärkning av häckningsmöjligheterna för områdets hålhäckare.

De senaste årens speciella satsning på starholkar upplevs som otroligt framgångsrik och antalet starar som observeras på norra Järvafältet är numera rejält många. Eftersom arten rapporteras minska på många platser i landet är vårt positiva resultat desto mer trevligt.

Ett tydligt bevis på holkars stora utnyttjande redovisas via Anders Lindberg från Viksjö golfbaneområde, beläget vid södra delen av Järfälla kommun.

Här har man under åren 2001-05 satt upp ca 100 st fågelholkar som man dessutom ambitiöst varje år rensar.

En fördel med rensningsarbetet är att man då som extra bonus får veta i vilken omfattning holkarna nyttjats.

Under häckningssäsongen 2005 redovisades följande resultat som var otroligt och egentligen sensationellt bra.

Nötkråkorna är tillbaka

I föregående JOK-blad beskrevs hur nötkråkor under flera år stadigt minskat i vår del av landet, en tydligt negativ trend som uppmärksammats av flera ornitologer.

Det är därför desto mer glädjande att kunna informera om att nötkråkorna under hösten 2005 återvänt. Åtminstone gäller detta för norra Järvafältet, men förhoppningsvis har motsvarande trevliga utveckling noterats på många andra platser.

Antalet observationer var under hösten riktigt många, men kanske ändå inte lika många som för tioåret år sedan.

Höstens nötkråkor sågs som vanligt främst från Älgkärrstippen, 30-meterskärret och Fornborgsberget då de transporterade hasselnötter till lämpliga gömställen för vinterförråd.

I **småfågelholkarna** (85 st) konstaterades häckning i **91 %** av dessa.

I **starholkarna** (15 st) konstaterades häckning i **100 %** av dessa, **d v s i samtliga holkar.**

I **trädkryparholkarna** (5 st) konstaterades häckning i **100 %** av dessa, **d v s i samtliga holkar.**

JOK kommer givetvis att medverka till att ännu fler fågelholkar sätts upp på Järvafältet. Hittills har vi erhållit holkar kostnadsfritt från Järfälla och Sollentuna kommun som vi JOKare under trevlig samvaro spikat upp.

Förhoppningsvis kommer nya holkar att anskaffas/erhållas och om så sker kommer JOK att informera om aktuella holkuppsättningsdagar (tid och plats) på bl a vår hemsida (se "Anslagstavlan").

Trädkryparna
utnyttjade holkarna
vid Viksjö golfbana
till **100 %**.

Västkusten - Skåne 26-30 augusti 2005

Deltagare: Hans Elleby, Mikael Frost, Stig Holmstedt (ledare), Per Jakobsson, Stefan Kyrklund, Anders Lindberg (ledare), Jukka Markkanen, Irene Nilsson, Kjell Sahlberg, Anders Sennmalm, Gunnar Siljestrand och Ulf Swahn.

27/8. Vinden var relativt stark så vi startade på morgonen med hopp om havsfågel vid Glommens sten. Vinden var dock alltför mycket på syd så vi fick nöja oss med en juvenil *fjällabb* samt *sjöorrar*, *storklomar*, *kustpipare*, *roskarl*, *kentska tärnor* och *fisk/silvertärnor* på sydsträck. Eftersom Korshamnsviken vid Morups Tånge också var tämligen fågelfattig – *stenfalk*, *små-* och *spovsnäppor* samt *roskarl* sågs dock – beslöt vi oss redan vid 9-tiden för att dra mot Skanörs Ljung som borde bjuda på ett bra sträck med rådande vindriktning. Även här visade sig dock vinden vara alltför sydlig så de *fiskgjusar* och *bivråkar* som sträckte låg i en ganska nordlig bana uppemot Skanörs soptipp. Vi drog därför tämligen snart mot inlandet kring Näsbyholm. Från den traditionella spaningsplatsen syntes sedvanliga *rödglador*, *brunhökar* och *ormvråkar* och i den nya sjön låg mycket änder, bl a alla *simänder* förutom *årta*.

Avslutningen på dagen blev fin med minst en *fältpiplärka* vid Silvåkra samt en omärkt *vit stork* bland alla märkta vid storkfarmen Östra Tvet söder om Silvåkra.

Vid storkarna kom ett larm om en *härfågel* vid Näsbyholm så det blev en snabb återfärd dit. Strax innan vår ankomst visade det sig att fågeln flugit från en hage vid obsplatsen norrut över fälten, men genom att i tub studera beteendet hos en skådare några kilometer bort listade vi ut var fågeln befann sig och efter ett visst detektivarbete och en lång rundkörning kunde vi hänga in den rara arten på närhåll.

28/8. Vi påbörjade dagen mycket traditionellt genom att stå ute på Nabben och hänga bland hundratals andra skådare. *Fjällabb*, *småtärna*, *mindre strandpipare*, *kustpipare*, *kustsnäppa* och *spovsnäppa* noterades bl a.

Vid kanalen var det sedan ett hyfsat rovfågelsträck med en *brunglada*, två *pilgrimsfalkar*, en *lärkfalk* och två *blåhökar* som spetsar.

Ett besök vid Löddeåns mynning gav fina vyer av Americas Cup-båtarna., men tyvärr ingen dubbelbeckasin trots ivrigt trampande. Även besöket vid stenbrottet i Hardeberga blev en flopp, ingen berguv kunde hittas. Dagen räddas dock av en juvenil *vitvingad tärna* som syntes fint vid Klosterviken norr om Börringesjön.

29/8. Det blåste hårt igen och vi beslöt att dra tillbaka mot Västkusten och Glommens sten. Oturen grinade oss dock åter i ansiktet – även nu var vinden för sydlig. *Svarthakedopping*, *kustlabb*, *dvärgmå*s och *svarttärna* hängdes dock in. Vi fortsatte ganska snart till Getterön som vi ju missade på nedvägen. Här fanns den traditionella *pilgrimsfalken* samt rikligt med vadare, särskilt i den södra bassängen. Vi noterade bl a *skärfläcka*, *kustpipare*, många *kustsnäppor*, *sandlöpare*, *småsnäppa*, många *spovsnäppor*, en *myrsnäppa*, *roskarl* samt en juvenil *isländsk rödspov*. Utan konkurrens bästa vadarestället på turen.

Ett nytt besök vid Glommen gav ingenting, men vid Morups Tånge syntes några *rapphöns* innan vi återvände söderut för att besöka Skälderviken och Hasslarps dammar. Sandön gav bl a *svärta*, *små-* och *storskrake* samt *gråhakedopping* och Rönnen en *snögås* samt *små-* och *mosnäppor*. I Hasslarps dammar var det bl a gott om *små-dopping*, men just inget annat av intresse.

30/8. Denna morgon tillbringades främst vid Falsterbokanalerna med några *pilgrimsfalkar* som främsta utbyte.

Totalt hamnade artlistan på 129 arter.

Stig Holmstedt

Höstens innekvällar:

4/10- Antarktis - fåglar och djur, Lars-Olof Johansson. Antal deltagare: 40 st

1/11- Våra stora svenska rovdjur, Anders Bjärvall. Antal deltagare: 45 st

Under hösten har JOKs "programvärdar" **Lena Radler** och **Johan Wallin** inte nöjt sig med att "bara" ordna fram utomordentligt goda föredragshållare utan också ansvarat för att fixa till mötesfikar. Lenas och Johans insats uppskattas stort av alla oss som värderar dessa innekvällar högt och vad vore en JOK-träff utan tillgång till fika?

ARHOLMA 23-25 september 2005

Deltagare: Daniel Andersson, Harald Ehrenborg, Mikael Frost, Stefan Kyrklund, Iréne Nilsson, Bengt Salmonsson och Paolo Sangregorio.

Ledare: Svante Söderholm.

Arholma - den nordligaste utposten i Stockholms skärgård, fem kilometer lång och knappa två kilometer bred, dit åkte vi 8 förväntansfulla JOK:are i slutet av september.

23/9: Första dagen gällde transport till Simpnäs, för att sedan ta den korta båtresan, ca 20 minuter, ut till Arholma.

Väl framme gjorde vi oss hemmastadda i det trevliga vandrarhemmet. Iréne och jag hade turen att få husera i en egen liten stuga som en gång i tiden varit öns bageri, "Bull-Augusts". De övriga deltagarna blev inhysta i en ombyggd ladugård, där även köket och övriga faciliteter låg.

Vi åt en sen middag och diskuterade morgondagens strapatser. Vid 22-tiden bröt Iréne och jag upp, eftersom reveljen skulle gå redan vid 5-tiden nästa morgon. Tyvärr missade vi därmed den kattuggla som de flesta hörde när de gick för lägga sig.

24/9: Det var med sega huvuden vi gick upp nästa morgon. Avfärden var bestämd till kl 6, så att vi skulle hinna upp till norra udden lagom till soluppgången. Vi hade räknat med ca en halvtimmes promenad, men vi lyckades navigera lite fel bland tall & gran, så det tog lite längre tid än beräknat. Ingen av oss hade ju varit på ön tidigare. Hela tiden så hörde vi locklåten från rödhakar, grönfinkar, bo/bergfinkar, kungsfågel och flockar av både större och mindre korsnåbbs svirrade omkring ovanför oss. När vi kom fram till obsplatsen, som för övrigt var en gammal militärbunker, hade solen varit uppe ett kort tag.

Innan alla riktigt kommit på plats, sträckte den första storlommen förbi; det skulle komma att bli 30 stycken den dagen, men märkligt nog inte en enda smålom.

På vattnet låg några storskrakar och på skären i norr satt skarvar och en del vitfågel. Svante upptäckte en tobisgrissla som flög förbi, med lysande röda fötter, och några skäggdoppingar låg utanför i både sommar- och vinterdräkt. Under förmiddagen var det relativt stort sträck av småfågel, speciellt kungsfåglar och grönsiskor.

Efter någon timme så sträckte en flock på ca 160 sjöorrar förbi; lustigt nog mot norr.

För övrigt var sträcket av sjöfågel mycket måttligt.

Det upptäcktes en subadult havsörn på en av de kala holmarna norr om Arholma, och efter ett tag fick den sällskap av ytterligare en. Plötsligt hördes ett kraftigt lockläte från en buske nära bunkern. Våra, Irénes och mina, ovana öron sa rödhake, men enligt Svante var det en mindre flugsnappare. Tyvärr lyckades vi aldrig få se fågeln, men vi lärde oss något nytt. Lite senare sågs en kustpipare av några, en flock kärrsnäppor flög förbi och några större strandpipare rastade på klipphällarna.

Vid 11-tiden upptäckte Svante två labbar som kom glidande från norr. Det intressanta var att de hade olika dräkter, den ena mörk och den andra ljus morf. Kul att kunna jämföra och väldigt pedagogiskt! Efter en kort diskussion artbestämdes de till kustlabbar.

Strax därefter landade en gråhakedopping i vinterdräkt alldeles utanför kusten, och det gavs tillfälle att jämföra dräkten med de skäggdoppingar som parkerat sig en kort bit bort. Strax efter kl 12 hade det lugnat ned sig betydligt, och vi bestämde oss för att undersöka resten av ön.

I skogen på tillbakavägen hördes tofsmes, svartmes och vi såg stjärtmesar. Vi kom till byn, och fortsatte sedan österut, mot Österhamn där vi tog del av vår matsäck. Såg resans första nötkråka transportera hasselnötter, och under eftermiddagen sågs ytterligare 3-4 nötkråkor.

Efter lunch letade vi i alla buskar och snår runt stugorna efter någon spännande tätting, men turen var inte på vår sida. En ormvråk dök plötsligt upp bakom träden, och gjorde en lov innan den försvann söderut. Vi fortsatte ner till ett mindre sågverk, men det gav bara en och annan blåmes och någon talgoxe. Gick sedan mot vandrarhemmet, utan att se något speciellt. Det var ändå en trevlig promenad, eftersom ön är väldigt lummig och har hög "taiga-potential".

Vid vandrarhemmet valde några att ta det lugnt innan kvällsmaten och andra fortsatte leta efter något intressant. Mest tur hade Svante, Daniel och Paolo som fick se en sträckande småspov.

Efter maten så var det artgenomgång, och allmänt fågelsnack. Vid 10-tiden var det sängdax. Vi skulle kliva upp ännu lite tidigare nästa morgon, för att göra ett nytt försök att vara vid bunkern vid soluppgången.

25/9: Man får inte alltid som man vill. Dimman låg tjock över hela ön, och det var med viss besvikelse som vi gick upp mot bunkern. Vi hörde småfågeln bland träden, och en mindre hackspett som lockade en kort stund. När vi kom till utsiktsplatsen så var dimman ännu tjockare. Sikten var drygt 50 meter. Vid 9:45 började det äntligen lättas. Vilken glädje! Direkt började storlommarna sträcka och ett gäng småskrakar samt 3 st bergänder flög förbi. Några tobisgrisslor och skäggdopp-

ingar låg på vattnet. Nu började det arta sig! Men glädjen blev inte långvarig. Efter 45 minuter kom dimman inrullande igen. Svante hade telefonkontakt med Landsort, och även där var dimman kompakt.

Då gav vi upp, och gick ner till Österhamn och sågen för att pröva lyckan på nytt. Ny art för resan blev några domherrar som satt i en tall. Dimman låg fortfarande tät när vi gick ner till hamnen för att ta båten hem. På hemresan såg några en grågås. Det blev den sista arten på vår Arholma tur.

Totalt sågs under dagarna 76 arter.

Vi vill tacka Svante för en trevlig resa, och ett smittande glatt humör.

Stefan & Iréne

Landsort 2-4 september 2005

Fredagen den 2 september åkte 7 förväntansfulla ungdomar från **JOK:s ungdomsgrupp (Xenus)** iväg till Landsort för en helg med både ringmärkning och sträckskådning.

När vi kom fram togs genast pingisracketarna fram. Efter några tuffa matcher samlades alla för att gå igenom reglerna för det kommande klubbmästerskapet som skulle genomföras under helgen. Till slut enades vi om att det skulle vara två tävlingar. En gick ut på att uppskatta antal arter som vi kunde tänkas se under helgen. I den andra tävlingen skulle man välja 5 rariteter som man trodde var möjliga att få se under helgen. Fjällabb och dvärgsparv var tippade av många. Detta gjorde att alla blev väldigt taggade inför morgondagen. Hela ön skulle genomsökas!

Morgonen därpå delade vi upp oss. Tre personer gick ner mot södra udden för att räkna sträck och återstående personer stannade på stationen för att ringmärka. Sträckskådningen resulterade i ett antal änder, storlom, skäggdopping, skärpiplärka och gulärta. Efter några timmar gick vi tillbaka till stationen för att delta i de sista timmarna på ringmärkningen. Fångsten bestod till största delen av lövsångare men även några svarthättor, blåmesar, törnsångare och rödhakar.

Efter lunch gav vi oss iväg norrut. Vid vårt första stopp fick vi se bland annat myrspov och kärrsnäppa. Vi fortsatte ytterligare några kilometer och fick in fler och fler arter som t ex större hackspett, rödstjärt och svartsnäppa. När vi sedan kom fram till färhagen på norra ön fick vi se en juvenil bivråk i gräset som åt gräs-hoppor. Några kom så nära som fem meter!

Bivråken lyfte senare och satte sig i ett träd i närheten. Vid det här laget hade alla glömt allt som hade med tävling att göra och njöt istället av det vackra vädret och det rika fågellivet. Väl tillbaka på stationen drog några iväg och skådade medan några stannade kvar och spelade kort.

När vi sedan gick igenom dagens arter stod det klart att vi hade missat en hel del "skamarter" som t ex koltrast! Det kom vi snabbt över och gick igenom en strategi för söndagen. Kvällen avslutades med popcorn framför finalen av stadskampen på TV. Det var ett gäng trötta ungdomar som gick och la sig den kvällen.

På söndagen var fångsten betydligt bättre men dessvärre var sträcket sämre. Däremot fick vi några nya arter som gravand, smålom, enkelbeckasin och stenskvätta.

I näten den morgonen satt bland annat trädgårdssångare, kungsfåglar, grå flugsnappare, trädkrypare, en törnskata (som flög in i näten 4 gånger!) och en väldigt fin blåhake.

Runt 60 fåglar ringmärktes den morgonen. Medan en guidning genomfördes på stationen passade vi på att leta upp nya arter. Lappsparvar, tornfalk, korp, några spillkråkor (som för övrigt är rätt ovanliga på ön) och till slut även den eftertraktade koltrasten!

När vi sedan gick igenom arterna stod det klart att vi hade 83 arter. Närmast var därmed Jacob Rudhe på 84 uppskattade arter tätt följd av Sara Janbrink på 85 arter. I sista sekund hörde Martin Blomberg, som behövde 87 arter för att vinna, en järnsparv och slutsumman stannade på 84 arter. Trots intensiv spaning efter knipa på

båtresan tillbaka så slutade det med att Jacob vann tävlingen med exakt rätt antal arter! Jag måste säga att alla hade uppskattat väldig realistiskt med tanke på att det skilde en art för tvåan Sara, tre för treorna Martin och undertecknad, fem för Bim Larssén, sju för Josefin Svedberg

och som mest 10 arter för Rasmus Elleby. Alla var väldigt nöjda, trötta och myggbitna när vi åkte hem och det kommer garanterat att bli en till helg på Landsort!

Agnes Zakrisson

Öland 20-23 oktober 2005

Deltagare: Gunnar Bergqvist, Per Edenius, Hans Elleby, Harald Ehrenborg, Orvar Fredriksson, Mikael Frost, Stig Holmstedt (ledare), Ragnar Lagerqvist, Anders Lindberg (ledare), Olle Mauritzon, Anders Sennmalm, Björn Sjögren, Lars Sjöström och Anders Turesson.

20/10. Vi startade på Södra Udden med bl a adult *pilgrimsfalk*, *kaspisk trut* samt *sillgrissla* och *tordmule*, men ganska snart tog iveren att få se *dvärgspoven* överhanden hos alla dem (de flesta) som inte ännu sett arten. Därför följde en ganska snabb förflyttning till Ventlinge, där superrarisen kunde hängas in efter maximalt 30 sekunders spaning. Sedan att alla fått se sig mätta på fågeln, som fö successivt kom spatserande allt närmare vägen, fortsatte vi mot Gammalsbyören där fler vadare kunde beskådas, bl a en *isländsk rödspov*, flera *myrspov*ar och två *skärfläckor*. Av änder syntes t ex två *stjärtänder*, en *snatterand* och flera *gravänder*.

Stenåsadungen blev nästa stopp, men knappt hade vi kommit dit förrän en *taigasångare* pep ut från stranden någon kilometer söder om Gräsgård. Snabb förflyttning dit således. Fågeln satt bland nässlor och mållor där det stora diket söder om "Skjutbanedungen" (fd "Dåliga dungen") mynnar i havet och blev efter hand mycket samarbetsvillig – kunde bl a tubas på närhåll där den ett tag hoppade bland stenar i strandkanten. Frapperande var hur grön fågeln syntes i flykten. Locklätet hördes flera gånger. Vi återvände nu till Sebybadet, men då sträcket var rätt dåligt beslöt vi oss för att avsluta dagen i medljus vid Eckelsviken. Här exkursionskrysades *större strandpipare*, *småsnäppa* och *grönbena* innan vi återvände till Gamlegärde för att laga till och sedan frossa på helstekt oxfilé och bönsallad.

21/10. På Södra Udden syntes en *kaspisk trut*, men just inte mycket mer, så även denna morgon övergav vi snabbt platsen för andra äventyr. En rundvandring i Södra Lunden gav bl a mor-kulla, *stjärtmes*, *gransångare* och nötväcka och Sandvik-Norrvik visade sig hysa stora mängder *kärnsnäppor* samt en ensam sandlöpare. En *stenfalk* drog snabbt förbi.

Efter ett kort stopp vid Sebybadet, där sträcket även idag var obefintligt, gav vi oss upp till

Kapelludden. Här upptäcktes en *smålom* och fyra *sångsvanor* och i luften var det för denna resa ovanligt gott om rovfåglar – 2-3 *havsrörnar*, 3 *bjällvråkar*, 3 *ormvråkar* och en *blåhökhona*. Vid vår vandring över ängarna norrut sågs en flock *vinterhämlingar* och i ett fuktigt parti stöttes inte färre än 5-6 *dvärgbeckasiner*. Den dunge, som några år tidigare gett så många små sångare med vingband, var nu ganska tom, men här hördes i alla fall två arter *hackspett*ar, *större hackspett* och *gröngöling*. Ett blåsigt besök vid Sandby skjutfält gav ingenting utom tillfälle till fika. Efter denna dag smakade den vällagade köttfärssåsen med spa-getti extra gott.

22/10. Det blåste hårt från sydväst och Södra Udden var återigen ganska tom – *kaspisk trut* och *storskrake* var det bästa. Inte heller Ventlingedungen gav något särskilt, men när nöden var som störst så larmades en *kungsfågel-sångare* från Triberga läge. Efter en del turer kom vi att angripa sångarens talldunge från Hulterstads strand – en ganska kort vandring om 6-700 meter. Med mycket jobb lyckades så småningom alla få se den mycket rastlösa fågeln.

Dagen avslutades med en lång vandring ut på Stora Ören som dock bara gav några *storspov*ar och en *dvärgbeckasin*. Vi tröstade oss med *thailändsk kyckling* och lämpliga drycker vid tafeln i Gamlegärde på kvällen.

23/10. Äntligen en ganska bra morgon i den mojnande vinden på Södra Udden med bl a en *skärnsnäppa*, två *kustsnäppor*, 10 *myrspov*ar och en adult hanne av *pilgrimsfalk*.

Även i Södra Lunden fanns en del fågel – bl a *stjärtmes*, *dubbeltrast*, *gråsiska*, *större korsnäbb* och 10+1 överflygande *stenknäckar*. Som avslutning återbesöktes vår vän *dvärgspoven* vid Ventlinge. Fina närobsar blev en passande slutvinjett på en exkursion som totalt gav 120 arter.

Stig Holmstedt

JOK 3/2005

**ÄNNU FLER NYA MEDLEMMAR HÄLSAS
VARMT VÄLKOMNA TILL JOK**

Erik Almlöf, Järfälla	Mattias Lindberg, Upplands Väsby
Mats Bothén, Järfälla	Sven-Erik Mårtensson, Vällingby
Per Edenius, Stockholm	Gunnar Trobelius, Stockholm
Niclas Eriksson, Solna	Anders Westerlund, Enebyberg

Mattias Lindberg, Upplands Väsby
Sven-Erik Mårtensson, Vällingby
Gunnar Trobelius, Stockholm
Anders Westerlund, Enebyberg

Med detta utskick bifogas inbetalningskort gällande medlemsavgiften för år 2006.
(OBS! Fortfarande bara 50 kr).

OBS!

Har Du "sumpat" det bifogade inbetalningskortet, går det precis lika bra att betala in medlemsavgiften (50 kr) med en vanlig postanvisning eller via internet på postgironummer 580 132-9.

PS. Missa ej att skriva Ditt namn på postanvisningen.

I detta utskick ingår JOKs medlemsförteckning 2005.

Om du upptäcker felaktigheter eller känner till förändringar/kompletteringar bör du snarast kontakta Clas Cronlund (583 529 27) så att förteckningen underhålls och är så korrekt som möjligt.

Kontaktpersoner:

Agnes Zakrisson, 583 518 47, 0730 26 96 30

Josefin Svedberg, 583 523 11, 0708 44 73 67

Uppgifter om XENUS finns även på JOKs hemsida jok.hemsida.net

hastigheten för en **pilgrimsfalk** under dykning uppmätts till 216 km/tim.

småskrakar i planflykt noterats för 155 km/tim, men då hade dessa kraftig medvind.

en **lärkfalk** som jagade svalor kom upp i 80 km/tim utan medvind.

en flyttande **sånglärka** uppmäts flyga omkring 30 km/tim utan medvind. Om den däremot väljer att flytta i en medvind på ca 15 m/s ökar den sin hastighet till drygt 80 km/tim, vilket innebär att den kan flyga sträckan Stockholm - Malmö på 7-8 timmar. (Källa: Lunds universitet och Sveriges natur nr 5/05).

Värstingtoppens utseende 2005-11-30

Topplistan har "drabbats" av mängder med förändringar p g a att riktigt många trevliga och för området ovanliga arter observerats på norra Järvafältet.

Olle Bernard	226 arter –	senaste Järva X: Aftonfalk	2005-08-30
"Matte" Weiland	224 arter –	senaste Järva X: Stäpphök	2005-09-05
Johan Wallin	217 arter –	senaste Järva X: Forsärla	2005-03-31
"Rulle" Jarvad	215 arter –	senaste Järva X: Stäpphök	2005-09-05
"Classe" Cronlund	209 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Kjell Bergman	208 arter –	senaste Järva X: Mindre skrikörn	2005-06-06
"Micke" Björklund	207 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2002-08-31
Tommy Eriksson	207 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Holger Stenson	204 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Anders Wahlstedt	203 arter –	senaste Järva X: Sjöorre	2004-05-02
Anders Nyberg	203 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Göran Frisk	202 arter –	senaste Järva X: Storspov	2005-08-01
Björn Wester	202 arter –	senaste Järva X: Stenfalk	2005-10-02
Björn Weiland	201 arter –	senaste Järva X: Strandskata	2005-06-22
Rolf Kåsjö	201 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-28
Roland Sjöquist	200 arter –	senaste Järva X: Biätare	2000-08-05
Joakim Kling	198 arter –	senaste Järva X: Sjöorre	2004-05-02
Lars Friberg	196 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Svante Söderholm	195 arter –	senaste Järva X: Bändelkorsnäbb	2002-10-27
Bo Hallman	195 arter –	senaste Järva X: Storspov	2005-08-01
Kari Lahti	194 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-22
Gustaf Gidlund	193 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-23
Nicklas Johansson	192 arter –	senaste Järva X: Aftonfalk	2005-09-08
Tommy Carlsson	191 arter –	senaste Järva X: Aftonfalk	2005-08-30
Bengt Sundberg	190 arter –	senaste Järva X: Gråhakedopping	2004-05-16
Lars Imby	190 arter –	senaste Järva X: Rödspov	2005-07-29

FÅGELSKÅDNINGENS DAG 14/5 2006

Denna vår kommer JOK att satsa dubbelt på "Fågelskådningens dag" den 14/5.

I likhet med tidigare år genomför vi tillsammans med Sollentuna kommun aktiviteter vid Bögs- och Väsby gård i form av en guidad **fågelvandring från Bögs gårds parkering med start kl 08:00.**

Mellan kl 11-13 är informerar JOKare vid Väsby gård om Järvafältets intressanta fågelfauna.

I samband med detta presenteras ett bokbord och kanske en holkutställning vid Väsby gård.

Samordnare för arrangemang vid Bögs- och Väsby gård är Rikard Dahlén.

Nytt för denna vår är att JOK även vill försöka visa upp det intensiva **fågellivet på Säby strandäng.**

Detta genomförs på så sätt att **JOKare pekar ut och snackar om aktuella fåglar från observationsplatsen norr om strandängen mellan kl 08-12** för förhoppningsvis många besökare.

Samordnare för arrangemanget vid Säby strandäng är Tommy Eriksson.

För att **JOKs dubbla satsningar på "Fågelskådningens dag"** skall fungera bra och ge ett gott utbyte och ett ökat fågelintresse hos "våra" besökare krävs det att **flera av er medlemmar ställer upp och hjälper till** vid vandring och visningar.

Ytterligare information om "Fågelskådningens dag" finner du i JOKs vårprogram, sida 22 i detta JOK-blad.

Har du frågor, idéer etc inför JOKs satsningar på "Fågelskådningens dag" bör du kontakta Rikard Dahlén (626 77 69), Tommy Eriksson (760 77 15) alternativt Olle B (580 37 257).

Det ryktas att

några som gillar Astrid Lindgrens bok/film om Ronja Rövardotter föreslår att vi snarast skall döpa om Fornborgsberget till **Mattesborgen**. Förmodligen bygger namnförslaget också på att bergets härskare heter "**Matte**" Weiland. I Hansta finns ett "Astrid Lindgrens berg", vilket i slutet av 1980-talet döptes till detta av just Ronja Rövardotter.

Vid den tidpunkten pågick kampen om att rädda Hansta som allra intensivast. En kamp där **Astrid Lindgren** ingick i det vinnande laget, som för övrigt också innehöll många JOKare.

det vuxit upp en nytt grund mitt i sjön Norrviken. Grundet, som i folkmun lär kallas för "Bosses grynn", har ännu inte ritats in på sjökortet och därför förmodligen ställt till med stort förtret för sjöfarten.

Några som däremot tycks gilla det nya grundet utomordentligt förträffligt är storskarvarna. Föreningen "**Storskarvens vänner**" förväntas därför utse "**Bosse**" Hallman, som uppfann det nya grundet, till årets "**Storskarvare**". Förutom äran kommer Bosse förslagsvis att bjudas på en utflykt till en väldoftande skarvkoloni, där han lämpligen får avnjuta en rejäl silllunch tillsammans med sina fågelvänner och chans till att utropa en skål för dessa sköna fåglar.

den som planerat att anlita **Gunnar Siljestrand** som tomte måste snabbt skaffa fram en ersättare. Gunnars yviga slutspelsskägg för all världens väg efter ett mycket trevligt möte med en större piplärka på Torö.

Den stora piplärkan, Gunnars 300-ade art i Sverige, får därmed anses vara orsaken till att många små och snälla JOK-barn kan få tvingas fira julen utan tomte.

PS: Inför nästa sommar planerar Gunnar att åter låta skägget växa och detta kanske ända fram till han får se sin 400-ade Sverigeart.

Genom en sådan barnvänlig insats har Gunnar sannolikt löst tomteproblemet för många barnfamiljer under flera kommande jular.

Göran Lettstrand under hösten mycket artigt tog av sig hatten och bugade till avsked för alla sydsträckande småfåglar över 30-meterskärret. Sannolikt skapades denna stilfulla gest mest på att han missade ett läte från en förbisträckande rödstrupig piplärka. Genom att elegant lyfta på hatten, försedd med något som liknade hörselskydd, för våra flyttfåglar ökade chansen med flera 100% för att Göran skulle uppfatta locket av en förbisträckande "röd-pip".

Statoils f d informationschef **Ulf Svahn** setts tanka bilen hos JET. Vän av ordning kan meddela att "Uffe" tagit ett stort steg framåt i yrkeskarriären och lämnat Statoil flera mil bakom sig. En av det nya jobbets allra största förmåner är "Uffe" numera kan tanka bilen precis var som helst och således inte nödgas jaga runt halva stan för att leta rätt på en Statoilmack.

PS: Statoils nye infochef har redan visat upp sig i TV och då visat sig ha ett betydligt längre och ljusare hår än "Uffe". Även rösten var klart ljusare och banne mig om hon inte dessutom var något kurvigare än "Uffe".

Det senare stimulerar nog många, ja kanske t o m någon JOKare, att med ökat intresse följa Statoils bensinpris nya kurvor.

JOKs nye revisor **Percy Fredriksson** tar så allvarligt på sitt nya jobb att han inte nöjer sig med att bara gå igenom JOKs räkenskaper. Han hotar dessutom med att begära in flera av Värstingarnas artistor samt några JOKares otroliga sträcksiffror för generalkontroll.

Anders Nyberg har en digitalkamera som arbetar så otroligt långsamt att om en sportfotograf skulle tvingas jobba med denna, så får han nog sikta in sig på att plåta stillsamma schackspelare och deras tämligen orörliga pjäser. Lämpligast är nog att han specialiserar sig på att då följa kungens rörelser som ju inte är så särskilt stora och snabba. Förmodligen blir nog den ivrige fotografen ändå alldeles matt av det alltför långsamma plåtandet.

"**Matte**" Weiland starkt bidrog till att det sattes ett nytt världsrekord i löpning på Öland under vecka 42.

Genom att larma ut en stationär svartstare, första fynd av arten i Sverige, satte han en så otrolig fart på landets ledande kryssare, så att denne löpte sträckan från Segerstads fyr upp till sin bil, parkerad på stora landsvägen, på nytt inofficiellt världsrekord.

Att svartstaren aldrig funnits på platsen, utan bara utgjordes av ett sk fel-larm, minskar ju på intet sätt löpningsrekordet prestationsvärde. Löparens glädje över det nya rekordet vill där- emot inte just vid den tidpunkten, utan den förväntade svartstaren, riktigt infinna sig.

om inte så många JOKare ägnat så mycken tid till att studera och leka med sin nyinköpta moderna mobiltelefoner, lämpade för att ta emot Club-300s larm, hade de fantastiska sträcksiffrorna vid 30-meterskärret varit ännu större och förmodligen helt oslagbara.

JOKs bäste trädklättrare och rovfågelring-märkare **Anders Eriksson** blivit "Svensk mästare" på att arta fåglar avbildade på foton. JOK-bladet lyfter på luvan och framför ett stort grattis från alla medlemmar, varav flertalet nog kan visa upp ett antal egna fantastiska fågelbilder som inte ens Anders klarar av.

Framför allt tror vi att bilder där fågeln saknas på bilden, dvs hunnit flyga iväg, blir en aning svåra. Men vem vet, Anders är nog så duktig så att han fixar även detta.

"Steffe" **Sjöquist** hade ansvaret för den sektor av 30-meterskärret där flest bofinkar sträckte under rekorddagen den 30/9.

"Steffe" räknade på egen hand in över 27 000 av de nästan 44 000 sträckande finkarna. Nu undrar förstås vän av ordning om "Steffe" lyckades somna den kvällen med alla dessa siffror snurrande i skallen.

Om "Steffe" möjligen testade metoden att räkna får, som många tycks göra för att kunna somna, förvandlades väl dessa får efter dagens räkneövning förmodligen till finkar. Och i så fall kunde ju definitivt inte den alltid like ansvars-kännande "Steffe" slappna av och somna, för ingen enda fink fick ju missas i sträckräkningen.

under slutet av vecka 42, då många JOKare gästade Öland, "skrek" kvällspressens löpsedlar ut följande dramatiska text med gigantiska bokstäver:

"I natt kommer fågelinfluensan till Öland".

Påföljande morgon studerades därför fåglarna vid udden lite extra noga. Inga fåglar såg dock särskilt medtagna ut och inte ens något extra hest gåskackel kunde avslöja huruvida den allvarliga influensan höll på att smyga på oss alla. Inte heller fågelstationens personal, där bl a **Anders Eriksson** från JOK ingick, såg särskilt krassliga ut.

En stillsam förhoppning började därför spiras om att vi ändå kanske skulle slippa sitta i karantän under flera månader innan vi kunde släppas över till fastlandet via Ölandsbron.

det under hösten förekommit en envig om att räkna viggas i Översjön.

Gunnar Siljestränd räknade ihop 39 st viggas medan "**Matte**" **Weiland** under samma dag bara lyckades upptäcka 38 st.

I JOKs "Fågelrapport", som alltid strävar att vara korrekt och neutral, kommer därför antalet viggas som rastade i Översjön under den aktuella dagen redovisas som 38,5 st.

Svante Söderholm, exkursionsledare vid JOKs utflykt till Arholma, blev så knäckt av en dimmig dag därute att han inte ens orkade åka ut till sin favoritlokal Angarn på flera dagar.

För att försöka trösta Svante en aning vill JOK-bladet berätta om att det finns exkursionsledare som drabbats betydligt värre än vad han gjorde. Enligt Falsterbo Fågelstations jubileumsskrift (50 år) genomfördes en exkursion i fyrens omgivning i så tät dimma att det enda exkursionsledaren kunde peka ut var de olika väderstrecken. Hoppas nu bara att han hade kompass som var garanterat dimsäker med sig.

JOK-bladet kan ju i detta dimmiga sammanhang inte låta bli att påminna om **Lasse Imbys** berömda sälexkursion i Stockholms skärgård, för övrigt redan omnämnd i föregående ryktasspalt, då ingen säl sågs men flera i alla fall hördes.

Johan Wallin toppar två av Club 300:s s k "suktarlistor", vilka innehåller artintresserade medlemmar som ännu inte kryssat en viss art och därför sukter efter just denna. Allra högst upp på en sådan lista hamnar den som har flest övriga arter. De suktarlistor som Johan f n toppar är de för **lunnefågel** och **medelhavstrut**. JOK-bladets tips är att om Johan vill behålla sin topplacering för åtminstone lunnefågel, så bör han aldrig mer åka till västkusten.

PS: Redaktör'n kan bara stoltsera med en andraplats och då gäller det på suktarlistan för **mindre lira**.

Holger Stenson till våren skall köra igång med en språkkurs vilken inleds med en grundlig genomgång av det något överraskande sambandet mellan **stringare** och **stringens**.

det inte bara är snösparvar som under hösten gästade "**Helge gul**" vid Barkarby flygfält utan också TV-programledare som Linda Isacson och "Robinson"-Emma Andersson.

Att Linda, som ledare för program typ "Värsta bilföraren", "Värste maken" o s v, skulle försöka få kontakt med några **verkliga värstingar**, dvs JOKs, var inte helt oväntat. Från mycket säker källa kan det dock meddelas att odjuren, dvs JOKs **värstingar**, inte föll för skönheten, vilket innebär att Linda får söka medverkande till kommande program på annat håll.

Vad Emma, programledare för "Dolce vita", försökte hitta för lyx på Järvafältet är betydligt mer ovisst. Det närmaste "**Dolce vita**", som vi så här års kan erbjuda, är nog vita vidder, men då måste fältet ändå fått några centimeter snö.

NÅGRA FÅGLAR SOM SKÅDATS PÅ NORRA JÄRVA 1/9 - 30/11

Följande förteckning omfattar de mest intressanta observationer som JOK-Bladet fått kännedom om. Signatur (XX) överensstämmer med de som nyttjas i JOKs årsrapport.

September

Under **september** observerades sträckande **pilgrims-** och **stenfalkar** i ett rekordstort antal på norra Järvafältet. Antalet förbisträckande **pilgrimsfalkar** under perioden var 11 st och antalet **stenfalkar** 15 st. Flertalet av falkarna sågs vid Älgkärrstippen, 30-meterskärret och Fornborgsberget.

Den 8/9 jagade en ung **aftonfalk** sländor tillsammans med 3 st **lärkfalkar** över södra delen av Säbysjön (MW,OB mfl). Den unga aftonfalken utgör det tredje fyndet av arten i området.

Den 5-6/9 sågs en **stäpphök** från Fornborgsberget (MW mfl). Denna **stäpphök**, som var en nästan helt utfärgad hane, utgör andra fyndet av arten på Järvafältet.

En mycket bra sträckdag för rovfåglar noterades den 30/9 då bl a 56 st **ormvråkar** och 57 st **sparvhökar** sträckte över Fornborgsberget.

Kustpipare sträckte med 1 ex över Säbysjön den 8/9 (GBR) samt 2 ex över 30-meterskärret den 12/9 (GSI).

Kärrsnäppor rastade vid Säbysjön med 1 ex på en boplatattform den 21/9 (OB,KL,GSI,SSJ) samt 2 ex vilande på bl a näckrosblad den 26-27/9 (JOK).

En **gråspett** observerades vid två tillfällen norr om Nysved den 19/9 (MW).

Den 22/9 sträckte en **rödstrupig piplärka** över 30-meterskärret (MW,OB). Vid Säby strandäng sågs ytterligare 2 ex den 25/9 (KL) och vid 30-meterskärret 1 ex den 26/9 (RJ,MW).

En **taigasångare** rastade tillfälligt i 30-meterskärret den 11/9 (MW,OB).

Den 30/9 upplevdes ett enormt **bo-** och **bergfinkssträck** över norra Järvafältet och vid 30-meterskärret räknades **43 730 st bo- och bergfinkar** - naturligtvis nytt rekord för området.

Den 1/10 sträckte 14 700 finkar.

Tidigare högsta sträcksfiffra var 18 420 bo- och bergfinkar den 6/10 år 2001.

Höstens första **varfågel** sågs vid Älgkärrstippen och 30-meterskärret den 27/9.

Under perioden observerades några få **lapp-sparvar** vid bl a 30-meterskärret samt i närheten av Bögs gård.

En **videsparv** sträckte över Fornborgsberget den 10/9 (MW). Samma dag sågs en **videsparv** även vid Säby gård (IE).

Oktober

Den 24/10 sträckte 160 st **sädgäss** över 30-meterskärret (TC mfl).

En grupp med 17 st **stjärtänder** sträckte över 30-meterskärret den 28/10 (HS,TC,OB mfl).

Salskrake rastade med 1 ex i Säbysjön den 4/10 (JOK), 1 ex i Översjön den 17/10 (PF), 1 ex i Säbysjön den 22/10 (TC) samt 1 ex i Översjön den 26/10 (MW).

I Ravalen fanns 10 st **smådoppingar** kvar den 13/10 (SN).

Rovfågelsträcket fortsatte att vara mycket bra även under oktober. Merparten av nedan redovisade observationer gjordes vid 30-meterskärret, Älgkärrstippen och Fornborgsberget.

Havsörn- ca 35 observationer under oktober.

Blå kärrhök- 38 st sträckande under oktober.

Sparvhök- 706 sträckande under oktober, vilket är nytt rekord. Bästa sträckdag var den 1/10 då 114 st passerade över 30-meterskärret.

Ormvråk- 615 st under oktober. Den 4/10 sträckte **230 st** av dessa över 30-meterskärret, vilket är den högsta dagssumma av sträckande ormvråkar som noterats på Järvafältet och den näst högsta någonsin för arten i Uppland.

Stenfalk- 13 st sträckande under oktober.

Pilgrimsfalk- 5 st sträckande under oktober.

Kungsörnar observerades i området enl. följ:

1 ex över 30-meterskärret den 7/10 (MW,TC,JE,OB), 1 ex över Säbysjön den 14/10 (TC,JM), 1 ex över Mulltorp den 15/10 (RJ) - troligen samma ex som sågs över Säbysjön den 14/10, 1 ex sträckte över 30-meterskärret den 17/10 (PF,JM,KS) samt 1 ex som sträckte över Mulltorp den 18/10 (KSJ).

Den 15/10 sträckte **1 130 tranor** över 30-meterskärret, vilket är det största höstantal som någonsin sträckt över området. Av dessa passerade **942 st under ca 20 minuter** (JOK).

Höstens första **sidensvansar** upptäcktes vid Väsby gård den 17/10 (RD).

En **varfågel** har under perioden varit tämligen stationär vid 30-meterskärret. **Råka** sträckte med 50 ex den 15/10 (JOK) och **kaja** med 2300 ex den 17/10 över 30-meterskärret (JM).

Vinterhämppling (2 ex) flög över Älgkärrstippen den 23/10 (TE).

En **snösiska** observerades sydost om Ravalen både den 28 och den 30/10 (MW,JJ).

Vid Fornborgsberget sågs 4 st **större korsnåbbar** den 3/10 (MW).

Snösparv rastade med 3 ex norr om Barkarby flygfält från den 29/10 (RK mfl).

November

Den 19/11 sträckte ca 100 st **sångsvanar** över området, dessutom rastade 13 st i Säbysjön (JOK).

En stor grupp med **storskrakar**, ca 200 st, passerade över 30-meterskärret den 20/11.

Den 12/11 rastade 5 st **salskrakar** i Ravalen samt 1 par i Säbysjön och den 17/11 rastade ytterligare 2 st i Ravalen.

Totalt gjordes 10-15 st **havsörnsobservationer** under månaden.

Den 20/11 rastade en **havsörn** spanande från trädtoppar vid Säbysjön (JOK).

Den 12/11 jagade en **blå kärrhök** över Barkarbyfältet (US) och den 13/11 sträckte en "**blåhök**" förbi Fornborgsberget (JOK).

Rastande **fjällvråkar** observerades med 1 ex vid Katrinedal den 7-8/11 (MW) samt 1 ex vid 30-meterskärret den 19-30/11.

Sparvuggla sågs väster om Väsby gård den 10/11 (TA) och norr om Fornborgsberget den 24/11 (MW).

Den 12/11 noterades en något udda observation då en trafikdödad **morkulla** upphittades på Stäket-Rotebroleden (BWE,RJ).

Morkullan ingår numera i Riksmuseets skinnsamlingar.

Stora grupper med **sidensvansar** noterades med 500 ex över Ravalen den 6/11 (MW) samt 540 ex vid Skillinge golfbana den 9/11 (TH).

Från den 13/11 har en **strömstare** uppehållit sig i bäcken vid Skillinge golfbana.

Gärdsmygar har under hösten observerats i ovanligt rikligt antal vid främst områdets sjöar. Den 13/11 upptäcktes en sen **svarthätta** vid Ravalens västra sida (CC).

En likaså sen **gransångare** rastade vid 30-meterskärret den 1/11 (RJ).

Under hela perioden har en **varfågel** varit tämligen stationär i 30-meterskärret.

Den 12/11 observerades 2 st **snösiskor** nordväst om Ravalen samt 1 ex sydväst om Bögs gård (MW,JJ). Den 24/11 sågs en **snösiska** vid Fornborgsberget (MW) och den 27/11 1 ex väster om Ravalen (JJ).

Snösparvar rastade fram t o m den 11/11 med som mest 10 st (5/11) på nordligaste delen av Barkarbyfältet (JOK). Dessutom sågs 2 st **snösparvar** den 16/11 NV om Barkarbyfältet (KL).

Vid fågelrestaurangen (30-metersparkeringen) provianterade ca 200 st **gulsparrar** den 29-30/11 (OB,JW mfl).

Fåglar vid Råstasjön år 2005 – ett axplock

Sammanställt av Hasse Ivarsson

Vinterobservationer (januari-februari)

Häger max 35 ex

Bofink 4 ex

Rödhake 2 ex

Gärdsmyg 2 ex

Gråsiska max 500 ex

Sävsparr 2 ex (2005-01-22)

Havsörn 1 ex ung 2005-01-22

Sparvhök och duvhök ses regelbundet även vintertid vid sjön

Vår

Skäggmes ca 5 ex 2005-03-19

Snatterand max 20 ex under april

Mindre strandpipare 1 ex under maj

Näktergal som mest 7 ex sjungande

Häckande

Knölsvan 2 par (11 ungar)

Rörhöna minst 5 par (minst 7 ungar)

Skäggdopping 4 par

Tofsvipa 1 par

Skrattmåskolonin fick fram ca 100 ungar.

Silltrut 2-4 par. Häckar i omgivningen, troligen i industriområdet vid Dalvägen.

Max 7 st unga silltrutar sågs.

Höst

Snatterand max 24 ex under oktober

Brunand 35 ex (2005-11-07)

Sothöna max 250 ex högsta dagssumma under oktober-november

Svarthakedopping 1 ex 2005-09-02

Fiskgjuse 3 ex höll till vid sjön några veckor i augusti

PROGRAM FÖR JÄRVAFÄLTETS ORNITOLOGISKA KLUBB

Vintern – förhösten 2006

Järva-exkursioner

Fågelvandringar:

Benke Sundbergs välberömda fågelvandringar på Järvafältet går av stapeln söndagarna 29/1, 26/2, 26/3 samt 23/4.

Samlingen är vid Naturskolan, Väsby gård kl 09.00.

Arrangemanget sker i samarbete med Sollentunakretsen av SNF.

11/2 (lördag) – Røjning på Säby strandäng

Det är mycket tack vare JOKs årliga røjningar av vass och sly som Säby strandäng bibehåller sin höga klass som fågelokal. Vi måste se till att det blir så även i framtiden - deltag alltså i vinterns traditionella røjning !

Samlingen är kl 9.00 och alla som har lämpliga verktyg- liar, häcksaxar, sekatorer o s v tar med dessa. För övriga ordnar föreningen redskapen.

Korv och saft serveras som vanligt gratis i lunchpausen !

Mer information om vassrøjningen finns även att läsa på annan plats i detta JOK-blad. Du som har möjlighet bör också kontrollera JOKs hemsida ("Anslagstavlan") då vassrøjningsdagen närmar sig för att därigenom erhålla senaste information om t ex isförhållandet.

Arbetsledare är Olle Bernard tel 08/580 372 57 eller 070/340 5883.

14/5 (söndag) – Fågelskådningens dag - OBS! Två aktiviteter

I år genomför JOK "Fågelskådningens dag" vid både Bögs-/Väsby gård och Säby strandäng.

Aktivitet nr 1.

Från Bögs gårds parkering startar en ca 2 timmar lång guidad fågelvandring kl 08:00.

Vid Väsby gård informerar vi JOKare mellan kl 11-13 om fågelfaunan på Järvafältet för förhoppningsvis många intresserade. Dessa arrangemang utgör ett samarbete mellan JOK och Sollentuna kommun. Samordnare: Rikard Dahlén (tel: 626 77 69).

Aktivitet nr 2.

Vid Säby strandäng visas mellan kl 08-12 fågelfaunan från obsplatsen norr om strandängen av oss JOKare för intresserade besökare. Samordnare: Tommy Eriksson (tel: 760 77 15).

Övriga exkursioner

8/1 (söndag) – Nyårsplock. (Tidigare annonserad – påminnelse)

Följ med och rita in de första årskryssen !

Av erfarenhet vet vi att Nyköpingstrakten brukar ge det allsidigaste och bästa utbytet, men vi är självfallet flexibla om något sensationellt skulle dyka upp någon annanstans.

Vi använder egna bilar och anmälan görs till Stig Holmstedt, tel 08/ 25 17 90

(obs ingen e-mailanmälan till denna exkursion), senast tisdagen den 3 januari.

Då anmäler du också om du kan ta med bil.

Innekvällar:

7/2 (tisdag) – Årsmöte följt av föredrag på temat "Öar i Indiska Oceanen"

Officiell kallelse till Årsmöte 2006 finns på sida 2 i detta JOK-blad.

Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar får vi följa med på en **odysse genom Indiska Oceanen** från varma Mauritius och Réunion i norr till betydligt kylslagnare Kerguelen i söder.

Ciceron denna kväll är **Hans Jörnvall**, JOK's troligen allra största globetrotter. Han kommer att guida oss i en mycket speciell natur med udda endemiska fåglar, men även talrika arter, såsom kungspingviner i jättelika kolonier."

7/3 (tisdag) – Skådning kring de stora sjöarna – orgie i skogssångare

JOKs USA- och Kanadaresenärer rapporterar i ord och bild från sin transatlantiska expedition i juni 2005.

Innekvällarna äger rum på Naturskolan vid Väsby gård på norra Järvafältet med början kl 19.00.

Parkering vid Bögs gård, därefter en kilometers uppfriskande promenad.

Klubben bjuder alltid på fika med dopp efter föredraget!

JOK:s svarthakedopping,

i form av klisterdekal, kan köpas av:
Olle Bernard, Roland Jarvad,
Mats Weiland och Bengt Sundberg
Pris: 10 kr/st

I detta utskick medföljer "Miniförteckning över Järvafältets fåglar".

Du som är alert har kanske redan upptäckt att det är exakt samma förteckning som skickades ut ifjol, vilket sker p g a att det tyvärr inte behövt göras några förändringar i förteckningen under år 2005. Därmed kan vi nyttja en restupplaga och bespara oss ett nytryck.

DU MISSAR VÄL INTE SÖNDAGSFIKAT?

I likhet med tidigare vintrar utgör som vanligt Naturskolans kafé en mycket trevlig mötesplats för oss JOKare under söndagarna.

Liksom tidigare serveras kaffe/te och bullar/mackor till mycket humant pris.

Förutom att fika brukar vi hinna med att både snacka fåglar och en liten gnutta skvaller.

Väl mött på Naturskolans fik (Väsby gård) söndagar exakt kl 11:00.

JOK-bladet 3/2005

Bidrag till detta JOK-blad har lämnats av **Ulf Broberg, Stig Holmstedt, Hasse Ivarsson, Stefan Kyrklund, Anders Lindberg, Iréne Nilsson, Mats Weiland och Agnes Zakrisson** samt som vanligt av ett stort antal mycket ivriga ryktesspridare.

Bidrag, uppslag, idéer m m till kommande JOK-blad mottages tacksamt.